

DE NIJJE PETTE

EEN ACHTERHOEKSE

door Diemen de Jel

Met 'n armoed-gezicht had Berend Berendsen, de pachtboer van 't Maathuusken zijn beklag gedaan. „Z'n oogst was zo bar tegengevallen. 't Vee had zulke schrale melk gegeven. Met de poggen had hij tegenslag gehad. En dat 't een slechte tijd voor den boer was, wist iedereen.“

Gedurende de jeremiade van den pachter had Gait Jan Zweerink, de eigenaar van 't kapitale Zweerink en 't veel kleinere Maathuusken, onafgebroken naar de rosse vlam van z'n petroleumlamp zitten staren, en hij had gerookt, gerookt, dat de keuken vol was van grijs-blauwe tabakswalm. Nauwelijks was de pachter uitgeklaagd of Zweerink schoot recht en bulderde uit: „Nee, Bèrend, dat geet te wied! I'j¹⁾ maket van mien goodheid misbroek. Twee jaor 'elène he'k owe¹⁾ pachte al mit negentig gulden verleegd. Dat dee'k umda'k 't neudig oordeelden. En wat heb i'j 'edaon um owen dank te teunen? I'j haalden mi'j gepasseerde jaor owe dochter Grade oet mien hoes. Daor zat 'k zonder hoesholster. 'k Moste maor zeen, da'k mi'j redden en 'n andere hulpe kreeg. Zes jaor was de deerne bi'j mi'j. En was 'k neet altied good veur d'r? No?...“

„Miene vrouwe“, onderbrak de pachter, „miene vrouwe wol Grade eiges in 't hoes hebben. Ik veur mi'j had miene dochter geerne bi'j dee²⁾ op 't Zweerink 'elaotene, maor miene vrouwe...“

„'t Dut er neet too!“ viel Zweerink scherp uit... Ik zegge alleen maor, dat 't 'ebeurd is. En wat owe inkomsten betreft, dat is neet zo slecht as i'j zegt. I'j boert veurdelig. Alles met eigen volk²⁾. I'j mot wal geld over hollen. Dat mot! No?“

Zweerink stond recht tegenover den klagenden boer, wachtend op 'n weerwoord.

Maar Berend zweeg, boog zich, verlegen op z'n stoel schurkend, diep voorover en zuchtte verdrietig. Hij kende 'n pachtheer.

„No, he'k geliok of neet?“ drong Zweerink aan.

Geen antwoord.

De olielamp wierp 'n stil licht over de beide zijgende mannen. Zacht knapperde 't houtvuur in 't fornuis. Melodius zong 't in de waterketel. Ernstig tikte de hoge staanklok naast de deeldeur. In de wijde schoorsteen gromde de Novemberstorm.

Het koppig zwijgen van den pachter maakte Gait Jan Zweerink nog korzelliger.

„I'j heb toch wal 'eheard wa'k ow heb 'evraagd?“ snauwde hij hem toe.

„Jaowal“, gaf Berend onderdanig ten antwoord, „maor.. maor.. zee, ik wil miene pachte wal betalen.. zee.. as 'k maor geld hadde, as 'k...“

Zweerink maakte een wrevelige beweging. Hij was overtuigd, dat „de kerel“ 'm wat wijs wilde maken. „Zo'n hond! Hi'j had 'm al lange van 't Maathuusken af

motten doen. Dat had hi'j verdeend, den luitak. En ziene vrouwe ok, dat wief; stèkelig as poggeheuren³⁾ was ze. In de oogst-tied vertikten zee 't um de verplichte helpedagen⁴⁾ te maken. Zukke lamme leu! Wonder dat ze nog zukke flinke kinderen de wèrld hadden in'eschupt. Veural dee Grade mocht 'r wezzen. Ne gode hoesholster had hi'j d'r an 'ehad. Zes jaor lank. Maor no was 't mis op 't Zweerink. Dee Hannemie, dee hi'j no as hoesholster had, was ne snibbe en smèrig. En d'r was altied ruzie onder 't deensvolk. En wee z'n schold was dat? Wee? Wat van wee anders dan van Berend en van de Maathuusken vrouwe. Die hadde 'm gepasseerde jaor Grade weg'ehaald. Dat was het 'm“. 't Schoot alles pijsnel door Zweerinks brein. En hoe zou hij nu doen met z'n pachter? Hem aan de pachtvoorwaarden houden? Hem kort en goed de pacht opzeggen tegen 't komende voorjaar? Of zou hij maar weer zoals twee jaor geleden den goèdertierende spelen?

Dat laatste lokte hem nog 't meest aan. 't Gaf de minste moeite. Dat andere zou 'm in opspraak brengen op de buurt. De lui zouden er 'n soort van wraakneming in zien. En dat mocht niet. Hij hield van rust en van vrede en... van 'n goede naam. Maar Berend z'n zin geven, zie dat ging toch niet. Nee, dat ging niet! In geen geval! Maar hoe dan?

Zweerink worstelde met z'n besluiteloosheid. Hij keek z'n keuken rond, als zocht hij naar iemand, die 'm raad kon geven. Doch die was er niet. Geen vrouw, geen broer, geen zus, want Zweerink leefde zijn leven alleen, en 't dienstvolk was er om te werken.

„Heur's Berend", zei hij eindelijk — en z'n stem klonk hard en grimmig — „ik kan no nog geen beslissinge nemmen. I'j zult wal begriepen, da'k d'r eerst nog 's good over naodenken mot. 'k Zal de volgende wêke wal 's op 't Maot huusken ankommen en anders kom i'j maor 's anheuren."

Over Berends gelaat gleed heel even 'n glimlach. Och ja, hij kende z'n pachtheer wel. Je moest met 'm weten om te springen.

„No", zei hij, van z'n stoel oprijzend, „dan za'k dee maor vaste bedanken, Gait Jan, en dan tot de volgende wêke".

Met 'n „g'n aovend" verliet Berend Berendsen de keuken van 't Zweerink en Gait Jan Zweerink zat alleen en kon beginnen te overleggen, hoe hij de hem gestelde kwestie zou oplossen. „De zaak 't Maathuusken" werd ter hand genomen en van alle kanten bekeken. Doch hoe hij ook peinsde, tot 'n besluit kon Zweerink niet komen. Dat ergerde hem en maakte 'm boos. Stond hij op de buurt niet bekend als één, die aan alles 'n mouw wist te passen. Hadden de meeste van z'n buurtgenoten al niet van z'n inzicht geprofiteerd? En nu hij zelf 'n moeilijkheid had, wist hij er niet uit te komen.

„I'j bunt 'n kuken, Gait Jan", bekende hij zichzelf. „As andere leu in de nusten⁵⁾ zit en ze bi'j ow veurlichtinge en raod komt vraogen, dan bus te derèkt klaor. Maor no i'j eiges veur 'n zwaorigheid staot, bus te krek as ne schoefkaore⁶⁾ zonder rad. D'r kump geen gank in". Gait Jan Zweerink voelde zich erg hulpeloos, en z'n blikken dwaalden weer door de keuken of ze iemand zochten, die op z'n beurt hem nu er eens uit de nusten⁵⁾ zou halen. 't Was ook wel 'n 3 moeilijk geval, als je zo heel al-

leen voor de dingen stond. Andere boeren konden overleggen met d'r vrouw „En vrouwen wazzen umscheliëks nog al slow⁷⁾. Ja, dat wazzen ze. „Maor daorumme zat Zweerink nog neet um ne vrouwe verlègen. Ku'j begriepen. Hi'j was no vieftig jaor, had nooit ne vrouwe 'ehad en wol d'r ok nooit ene hebben. Hi'j zee krek as vrogger zien arfeumken⁸⁾ Derk altied zee: geen wief in de kukken⁹⁾, geen spul¹⁰⁾ en geen nukken, geen kinders die plukken". Nee, van ne vrouwe most hi'j niks hebben. Ne goode hoesholster, zoas Grade was 'ewest, dat was genog".

Intussen piekende Zweerink maar voort over 't moeilijke geval en dat deed hij dagen lang, maar tot 'n beslissing kon hij niet komen.

* * *

Gait Jan Zweerink zat weer alleen, heel alleen in z'n grote keuken.

De krant lag wijd open voor 'm op tafel. 't Volle licht van de petroleumlamp viel er op. Maar de boer las niet.

Buiten roezemoesde de wind, blafte de waakhond tegen 'n verre natuurgenoet. Maar Zweerink hoorde 't niet. Hij dacht aan „'t geval Maathuusken", aan Grade, „die zo'n goode hoesholster was 'ewest" en hij dacht aan „'n geval" van 'n vijf-en-twintig jaar terug, toen z'n ouders 'm met geweld 'n vrouwe wilden opdringen. Als was 't gisteren gebeurd, zo goed herinnerde hij 't zich. 't Was bij 't kalverschot, dat vader er over begon. „Gait Jan", had vader gezegd, „i'j bunt no al 'n endeken in de twintig. Wordt 't geen tied, das te 's nao ne deerne ummekiekt?"

Daar was hij toen erg van geschrokken en hij had niet anders weten te antwoorden dan: „nog tied genog, vader".

Maar vader was altijd 'n man van doorzetten geweest en daarom kwam hij 'n paar dagen later op z'n onderwerp terug.

„Gait Jan", had hij toen gezegd, „wat dachts te van Halekamps Gezien? Mi'j dacht, dat was ne beste deerne veur ow. Zee is van

owen older¹¹⁾. Zee is good gezond, kan 'ks arbeien en de Halekamps zit 'r good bi'j en heb maor twee kinders".

Gait Jan had toen helemaal geen antwoord gegeven en was stil aan z'n werk gebleven. Vader Zweerink had 't als 'n soort van instemming met z'n voorstel beschouwd en wachtte sinds op het ogenblik, waarop Gait Jan zou zeggen: „Vader, mooder¹²⁾, 'k heb 't veur mekare mit Halekamps Gezien".

Maar dat ogenblik bleef uit, en vader en moeder Zweerink werden ongeduldig.

Toen op 'n middag nam „mooder" haar zoon eens onderhanden. „As 't Halekamps Gezien dan neet kon wezzen, dan most Gait Jan zelf maor 's oetkieken. As hi'j maor zorgden, dat hi'j neet met 'n armeleuskind of ne kale madam ankwam. Veur zo ene bleef de deure van 't Zweerink 'eslottene. Bi'j wat, heurt wat. Bi'j ne beheurlijke pot past n'n beheurlijken dekkel¹³⁾. As Gait Jan daor maor an denken wol".

„Nog tied genog, mooder" had Gait Jan ditmaal voor de tweede keer geantwoord.

Toen was moeder obstinaat geworden.

„Waog i'j geen deerne te vraogen?" had ze nijdig gesnibd.

„Nee!" had Gait Jan kortaf gezegd, in de hoop, dat hij er zo af was.

Maar moeder bekeek de zaak anders.

„No", viel ze uit „as i'j het dan neet waogt, dan zal ow vader 't wal veur ow doon. Neum maor op, welke deerne 't wezzen zal".

Gait Jan noemde geen deerne en toen hij jaren later z'n oudelui kort na elkander naar d'r laatste rustplaats had gebracht, bleef hij alleen op 't Zweerink over. Hij deed 't maar liever zonder „ne ansprake of lèvensgezelle". Aan dat alles dacht Gait Jan in z'n eenzaamheid thans en hij wist niet goed of het toch maar niet verstandiger was geweest, als hij vaders en moeders raad had opgevolgd. Ofschoon, ne goode hoesholster was toch nog wal zo good. Jao, dat was 't beslist,

„Gait Jan”, had vader gezegd.

want „ha’ j’n wief in de kukken, ‘t gaf spul en vul nukken en kinders die plukken. Jao, dat dut ‘t!’... en toch!... Gait Jan Zweerink begon zich hoe langer zo meer onbehaaglijk te voelen. „Dat die miserabele Maathuusman ‘m ook zo aan zijn hoofd lei te zaniken over de pacht! En dat die miserabele Maathuusman nu ook net de vader van Grade moest zijn. Als dat ‘t geval niet was, dan wist hij ‘t wel! Dan bleef Berend Berendsen geen half jaar meer de Maathuusman. Dan kreeg Berend z’n congé! Dan moest hij maar zien, dat hij ergens anders ‘n boerderij pachtte. Gait Jan Zweerink zoog geweldig aan zijn smokkepijp, blies dikke rookwolken de keuken in, krabde zich gedurig achter de oren en... Plots sprong hij op. Hij wou d’r uit. Naar den een of anderen buur. Een praatje gaan maken. Voor afleiding. Z’n lange pijp zette hij in een hoek. ‘t Was koud, stormachtig weer buiten en Gait Jan zou z’n jekker maar aantrekken. Die was dik en warm. Juist toen hij naar zijn jas, die naast de grote klok hing, greep,

hoorde hij voetstappen buiten. „Zee,” zei hij, „no za’k nog bezook kriegen ok. Nog bèter!” De jekker bleef hangen. Gait Jan keek in afwachting houding naar de deur. De kruk draaide weifelend heen en weer. Daar was dus werkelijk iemand: een vreemde of één, die wat verlegen of bang was uitgevallen. Toen het gemorrel wat lang duurde, riep Zweerink met luide stem: „Komt ‘r maor in! Druk maor wat an. De deure klemt zik wat!” Dat hielp. De deur zwaaide piepend open. „Zee,” begroette Zweerink verwonderd, „zee, Beurinkhoesman, g’n aovend.” „G’n aovend ok”, groette de boer van ‘t Beurinkhuis terug en terwijl hij de deur achter zich sloot: „‘k Was bange, da’k ow neet in ‘t hoes zol vinden, maor ‘k zee, da’k... „‘k Bun altied in hoes, as ‘k nargens ivvers bun”, debiteerde Zweerink ‘n bekende boerengrap. „Maor nem ne stool en zet ow dale ¹⁴⁾. Hier, kom bi’ ‘t fernuus, ‘t is achter in de kukkene wat kold”.

Onderwijl had Gait Jan Zweerink zijn lange pijp weer uit de hoek gehaald, zoog ‘n paar maal en merkte tot z’n voldoening, dat de tabak nog goed gloeide. „I’j rookt neet?” vroeg hij z’n bezoeker. „Nee, nooit!” erkende deze. „Daor steet anders miene tebakspot”, wees Zweerink naar een zware loden pot midden op tafel. „‘k Broek den tebakke altied kold”, ¹⁵⁾ verklaarde de bezoeker en om te bewijzen, dat hij ook thans op zijn manier van ‘t nicotiaanse kruid gebruik maakte, duwde hij met de tong „zijn versnapering” krachtig tegen de binnenzijde van zijn linkerwang, dat ‘t leek of er opeens ‘n geweldig abces was ontstaan. „Ieder op ziene wieze”, keurde Zweerink goed. „Ik veur mi’j mag niks nimmendal van dat tebakkauwen hebben. Ne piepe is mi’j alles.” Intussen had Zweerink zijn bezoeker ongemerkt scherp opgenomen en ‘t stond voor ‘m vast, dat „den Beurinkhoesman vaste en zeker met ne nusterieë in ziene mage zat”. Maar wat? Geldverlegenheid kon ‘t niet zijn, want de boer van ‘t Beurinkhuis had in de oorlogsjaren flink wat weten op te potten. Misschien had Beurinkhuisman dan burenrucie en kwam hij om raad. Doch ook deze veronderstelling verwierp Zweerink, aangezien Beurinkhuisman de vreedzaamste van alle buurtbewoners was. In zijn huishouding zou ook wel niets zijn, waarvoor raad gezocht moest worden. Welk gezin leefde er zo voorbeeldig als dat van Beurinkhuisman? Vroeger, ja, toen zijn vrouw nog in leven was, mankeerde er af en toe wel eens wat aan. „Maor dat zat dan ok op Beurinkhoesmans vrouwe vast. Da’ was ne feekse, n’n dram ¹⁶⁾. Sedert de buurlui de boerin naar haar laatste rustplaats hadden gebracht, leefde de boer met zijn vier kinderen rustig en stil daar heen. Wonderlijk wist hij zich met zijn viertal te redden. Neen, Zweerink kon in de gauwigheid maar niet bedenken, wat dien Beurinkhuisman in de don- 4

kere, regen-en stormachtige avond nog zo ver van huis gedreven had. Maar hij zou er wel spoedig achter komen: o zeker! hoewel „den Beurinkhoesman was n'n slouwen”.

De bezoeker had zijn stoel dichterbij 't fornuis geschoven en strekte zijn hand boven de warme plaat uit.

„De plate schient good aff”, zei hij met 'n vriendelijk lachje.

„Hes te de handen kold?” informeerde Zweerink.

„Jao!” gaf de bezoeker ten antwoord, „vooral dizzen hier. Daor he'k miene stok met vast 'ehollene en den rēgen is...”

„Owen stok?” vroeg Zweerink verwonderd. „k Heb neet 'ezeen das te ne stok bi'j ow hadden.”

„Jao, da's ne grap”, vatte Beurinkhuisman de gelegenheid onmiddellijk aan om behoorlijk aan de praat te komen. Ik was daor gunter b'j den eekenbos van Helderkamp en daor was 't mi'j toch zo duuster, da'k geen hand veur d' ogen kon zien. „k Heeld zo vul muggelijk 't fietsenpad, maor 'n paar keer leep 'k tigen zo'n fietsenpaol an. Op n'n ogenblik meenden 'k dat 'r weer ene was. Ik sloog mit miene stok d'r nao en kabats! daor vloog mi'j miene stok oet de hand, en dach i'j noo da'k 'm weer vinden kon? Geen sprake van”.

„Morgen ow jongens d'r maor 's op oet sturen”, adviseerde Zweerink.

„Daor zegs te wat!” keurde Beurinkhuisman onmiddellijk goed. „Morgen nog veur schooltied zult zee d'r op oet. Dan heb ze wat te doen”.

De boer knikte 'n paar maal ter nadere bevestiging van z'n voornemen en starogde toen zwijgend voor zich uit.

„Noo zal de botter wal gauw ekneed wezen”,¹⁷⁾ overlegde Zweerink bij zichzelf en hij hield zich gereed om te luisteren naar „de nusterieën”, die Beurinkhuisman naar 't Zweerink hadden gedreven. Doch in Beurinkhuisman's brein was de boter blijkbaar nog niet voldoende onderhanden geweest. Hij warmde zijn

5 hand, staarde strak voor zich en

zweeg.

„Koman”, dacht Zweerink, „wee zult 'm 'n handjen motten helpen”.

„Boo geet 't in hoes, Olbert”.

Beurinkhuisman keek bij 't horen van zijn voornaam verwonderd op. 't Deed hem plots denken aan de tijd, toen hij, vele jaren terug, met Gait Jan Zweerink de school in 't dorp bezocht. Toen was 't altijd Olbert en Gait Jan geweest, maar later, toen ieder zijn eigen weg in het leven was gegaan, waren ze Zweerink en Beurinkhoesman gaan zeggen.

Dat „Olbert” wekte de oude vertrouwelijkheid weer in 'm op. Hij wendde zijn starende blik naar Gait Jan en keek hem weifelend aan.

„'t Geet toch wal good op 't Beurinkhoes?” herhaalde deze zijn vraag.

„O jao, best, heel good”, gaf Albert haastig ten antwoord. „Heel good”, repeteerde hij nog eens. „'t Is wal n'n lastigen tied tegenswoordig, maor allo, wi'j hebt n'n gooden tied 'ehad en wie to zeunig is 'ewest den hoofd vandage neet te klagene”.

Gait Jan knikte: hij was 't met Albert eens.

't Bleef weer even stil en beide mannen waren druk met hun eigen gedachten. De een zocht naar een geschikt aanloopje om met z'n „nusterie” voor den dag te komen en de ander praktiseerde wikkend en wegend, wat Albert Beurinkhuisman toch wel bezwaren mocht.

Opeens kwam het, naar het scheen.

„Ik kwam owe hulpe inropen, Gait Jan”.

„Miene hulpe?” hapte Zweerink onmiddellijk toe. „As 'k ow dan maor helpen kan, Olbert.”

„Dat zal wel lukken, duch mi'j” verklaarde Albert. „k Zal 't ow maor derēk vertellen.”

Maar Beurinkhuisman vertelde 't niet direct, want hij zweeg eerst een geruime tijd en begon toen met 'n omhaal van woorden over zijn kinderen te praten, daarna over de gang van zaken op z'n boerderij en in zijn gezin. Zweerink luisterde geduldig toe. Hij kende zijn mensen, wist, dat ze

dikwijls veel woorden nodig hadden om 'n ander deelgenoot te maken van hetgeen in hen omging, vooral als 't dingen waren, die daar diep verstoken zaten in hun hart.

Uit Albert's langweiligheid maakte hij op, dat 't maar niet zo'n oppervlakkige „nusterie” was, waarvoor de oude schoolkameeraad op 't Zweerink was gekomen.

„k Zal 'm nog een stootje moeten gevven”, meende Gait Jan stil.

„Maor i'j kweem miene hulpe veur 't een of ander vraogen”, onderbrak hij 't relaas.

„k Bun ni'jschierig um te wētene wat dat zal wezen”.

„Jao kiek 's”, begon Albert z'n bedoeling te preciseren. Miene oudste dochter mot noodzakelijk 's de deure oet. Zee is now roem zuvventeen jaor. Met de komende Meimaand wordt zee d'r achteen, en 't is neudig da's zee 's in n'n hoesholdinge kump, waor ne vrouwe in 't hoes is”.

„Da's recht!” gaf Zweerink haastig toe. „I'j wollen ze dus verhuuren”.

„Juustement!”

„Dan mot i'j dat doen”.

„Bun 'k ok van plan, Gait Jan. En daorumme bun 'k nao hier 'ekommene”.

Zweerink zette bij 't horen van deze woorden 'n paar grote ogen op.

„Maor ik hebbe gene meid neudig”, kwam hij zijn bezoeker wat heftig tegen, „en daorbi'j is hier ok geen vrouwe in 't hoes om owe dochter wat te leren. Dat wēt i'j net zo good as ik eiges”.

„Jao, hē, hē, jao”, lachte Beurinkhuisman, „i'j begriep mi'j neet good. Ik wol ow miene dochter ok neet verhuuren. Daor he'k wal andere leu veur op 't oog. Maor verstao noo 's good. As miene dochter oet denen¹⁸⁾ geet bi'j andere leu, dan he'k eiges geen vrouwvolk genog. Dat begrieps te toch wal, Gait Jan?”

Ja, Gait Jan begreep het en hij gaf zijn ouden vriend Albert de raad dan tijdig een dienstbode te huren die de dochter vervangen moest.

„Nee, nee!” verzette deze zich.

Daor kump niks van in. Geen vrumd vrouwvolk bi'j mi'j ovver de vloer. Daor bun 'k neet van 'edeend".

„Dat zal toch motten, Olbert", zei Zweerink op rustige toon. „Hoo old is owe tweede dochter?"

„Zestiene bekans".

„Noo, kiek 's an," besliste de raadsman, „dat geet toch neet. Ne deerne van zestien jaor kan toch onmuggelijk op ne boerderieë as den owen is veur al 't vrouwwark zorgen. Da's in de kukkene. Da's op 't land. Da's hier da's daor, da's overal. Zee zol zik dood warken. Zee zol..."

„Ho, ho!" stopte Beurinkhuisman zijn adviseur de mond. D'r is geen heur op mien heuid, dat daoran ok deg. Maor i'j begriep mi'j ok neet Gait Jan. Ik wol juustement veur miene tweede dochter evven good zorgen as veur miene oldste".

„Dus ok bi'j n'n boer verhuren, waar ne vrouwe in 't hoes is?" vroeg Zweerink verwonderd.

„Maor man, maor Olbert, hoo he'k 't noo met ow. Dan hes te geen..

Gait Jan Zweerink kreeg geen gelegenheid zijn bezwaren ten volle naar voren te brengen, want vriend Olbert schoot in zo'n geweldige grinniklach, dat Zweerink er zich heel even beledigd door voelde.

„Druk ow dan 's wat dudelijker oet!" zei hij snauwerig. „Ik begriep mi'j neet, waar i'j hen wilt. I'j wilt owe oldste dochter de deure oet doen. I'j wilt owe tweede dochter neet de deure oet doen en i'j wilt alle twee under de leidinge van ne vrouwe brengen en"....

Hier hield Zweerink plots op. Hij begreep.

„Stille", zei hij, Beurinkhuisman scherp aankijkend, „noo bun 'k d'r achter, „i'j zoekt ne vrouwe veur ow eiges, neet?"

„Krek!" beaamde Albert, opgelucht. „Dat is 't!" Zweerink knikte nadenkend en blies onderwijl dikke rookwolken uit. De ander staarde in afwachtcnde houding zijn ouden schoolmakker aan.

„'k Geleuve das te daor 'n good dink an dust", klonk na 'n poosje Zweerink's goedkeurend oor-

Ne ni'je pette en nog wol meer.

deel. „'t Is veur owe kindere nuttig as zee weer ne moeder kriegt en veur ow eiges d'r bi'j, Olbert. Ne vader allene met zo'n stuk of veer blagen is niks weerd".

„Daor wol 'k ow hebben", verklaarde Albert recht content. „Maor", ging hij met 'n trek van bezorgdheid op z'n gelaat verder, „'t is mi'j neet onverschillig wee 'k as vrouwe in mien hoes hale".

„Da' begriep ik", verklaarde Zweerink.

„En as 'k er ene op 't oog heb, dan wol 'k wal geerne eerst wetten of zee jao of te nee zegen zol, as 'k d'r vroeg".

„Da begriep ik ok", zei Zweerink die nu zeer goed meende te vatten, waarvoor Albert Beurinkhuisman hem was komen opzoeken. „I'j begriep mi'j dus noo good?" vroeg deze, door 't reeds bereikte resultaat in een recht goede stemming gekomen.

„Wat best!" erkende de adviseur, terwijl hij in 'n dichte wolk van tabaksdamp verdween „Ik begriep ow best, Olbert. I'j wilt mi'j

ne ni'je pette laoten verdienen, neet?"

„Krek! Ne ni'je pette en nog wal meer", beloofde Albert voldaan.

„I'j mot veur mi'j op ne vrouwe oet; ne vrouwe dee mi'j past; ne vrouwe, dee good veur de hoesholdinge is, good kan warken, good veur de kindere zal' wezen en good veur mi'j d'r bi'j". Beurinkhuisman raakte in 'n soort van extase. Zijn verweerd, plooiërig gelaat kreeg iets zonnig, en z'n grote blauwe ogen begonnen te glinsteren.

„Ik wist wal, das te mi'j helpen wol, Gait Jan", ging hij opgetogen voort, en toen opeens fluisterend vervolgde hij: „I'j wete, Gait Jan, hoo 't mi'j met Hanne is vergaon. Ze lik noo op den karkhof en daorumme wil 'k er maor neet vulle ovver praoten. Maor as 'k weer zo'ne vrouwe moste hebben, dan was 't toch ongelukkig, Gait Jan. Kiek, ik zeg dat teggen ow, umda'k wete, dat i'j zwiegen kunt. Maor vulle plezeer he'k in mienen trouwdag neet 'ehad, Gait Jan. En daorumme is 't mi'j lang neet onverschillig, wee 't 6

now wezzen zal. Zee, as i'j veur mi'j d'r eens opoet wollen gaon, dan was dat al ne hele gerustigheid veur mi'j."

Dampend als 'n stoommachine zat Zweerink al maar instemmend en aanmoedigend met 't hoofd te knikken.

"k Wil ow geerne van deenst wezzen", zei hij, zodra Beurinkhuisman zweeg, „maor dan motte wi'j eerst 's naogaon wat veur vrouwleu d'r alzo bunt, dee ow past. Of", ging hij langzaam voort, „hes te d'r bi'j geval ene op 't oge?"

Bij de laatste woorden kneep Gait Jan Zweerink zijn oogleden tot op zulk 'n nauwe kier samen, dat 't leek of hij ze geheel en al gesloten had. Scherp gliurde hij naar 't gelaat van z'n overbuur. „Jao", zei deze, „d'r is f'r ene, daor ik vulle an edacht heb, ne beste deerne, he'k heuren zeggen. I'j kunt mi'j 't beste zeggen of 't wat veur mi'j is en i'j bunt 't beste in de gelègenheid um met de deerne en met d'r olders d'r over te sprèken".

„Wee bedoels te?" vroeg Zweerink 'n weinig onrustig.

„Grade van 't Maathuusken bedoel 'k", gaf Albert met wat beving in zijn stem ten antwoord. „Zeehef bij ow lange edeend, naor ik mèn".

Zweerink zei niets, maar kuchte 'n paar maal.

Een dichte rookwolk voor zich uitblazend rees hij van zijn stoel op en begon z'n keuken met grote stappen af te passen, al maar heen en weer. De rookwolken werden al geweldiger.

Beurinkhuisman volgde in toenevende spanning elk van Zweerink's bewegingen. Hij begon te vrezan, dat 't oordeel van den hooggewaardeerden adviseur ongunstig moest luiden. Dit betekende dan, dat al de verwachtingen, die hij de laatste maanden had gekoesterd en al de zoete vermeelingen, waaraan hij zich in die tijd had overgegeven, niets meer of minder dan grote dwaasheden zouden zijn geweest.

„Noo, wat oordeel i'j?" vroeg hij ongeduldig. „Is 't geen geschikte 7 deerne?"

„Ne beste!" antwoordde Zweerink kortaf, terwijl hij opeens in 't midden van 't vertrek stil bleef staan. „Ik zeg ow", vervolgde hij met iets grimmigs in zijn stem, „'t is ne beste deerne, ne beste oet de besten. Geen kwaod bi'j, van kop tot steert".

„Dat mènde ik ok", stemde Albert blij in. „En wil i'j dan 's veur mi'j heuren, wat de leu van 't Maathuusken d'r over oordeelt?"

„Ik belof ow, da'k nao 't Maathuusken zal gaon", stemde Zweerink met 'n snauw toe.

„Good, best", zei Beprinkhuisman recht dankbaar. „En zorg dan maor das te ne ni'je pette verdeent, Gait Jan. Ik zal 't good met ow maken. Wanneer gao je d'r hen?"

„Dizze wèke nog", antwoordde Zweerink bijterig.

„Good, good!" vond Beurinkhuisman. „Dan kom 'k de leste dagen van de wèke wal 's heuren, hoo 't 'egaone is. En dan wil 'k noo maor nao mien hoes gaon".

„Noo al derèk nao hoes?" gromde Zweerink. „Wols te neet eerst ne komme koffie drinken? De deerns heb zo 't wark op de deel af en dan zet zee derèk koffie".

„Nee, danke," sloeg Beurinkhuisman af en na de gewone plichtplegingen vertrok hij met 'n hart vol hoop. Hij achtte zijn zaak in goede handen. Wie kon die beter behartigen dan Zweerink. Wat Gait Jan Zweerink ondernam liep immers altijd goed af.

* * *

Drie dagen later stond Albert Beurinkhuisman weer in de keuken van Zweerink's boerderij. Hij droop van zijn schouders tot aan zijn broekspijpen van 't nat, want heel de weg had hij onder een zware regenbui afgelegd.

„Hier bun 'k," zei hij, zonder zich eerst met „g'n dag, boo geet?" te hebben aangediend. „Bus te al op 't Maathuusken 'ewest?"

„Jao", antwoordde Zweerink, de klep van zijn pet wat dieper over zijn ogen trekkend.

„Zo", bracht Beurinkhuisman er wat zenuwachtig uit, „en hoo is 't 'egaone?"

„Jao, kiek es", begon Zweerink wat haperend, „ik heb netuurlijk met de leu ovver ow 'esprokkene. Dat he'k. Dat ha'k ow belofd. 'k Bun netuurlijk neet derèk met ow verzoek veur den dag 'ekomene. Dat begrieps te wal. 'k Heb zo maor 's in 't algemeen ovver ow 'epraot en too markten ik al gauw, dat 'r met ow en Grade nimmendal van kommen kon. En too.. too he'k.. too he'k veur mi'j.. veur mi'j eiges.. veur mi'j eiges.. noo, Grade en de olde leu die zee, da's zee mi'j wal as...."

Beurinkhuisman's magere, plooeirige gelaat verbleekte. Zijn grote blauwe ogen schoten vlammen.

„Ha'k dat 'ewètene!" bulderde hij in hevige toorn, en met 'n zwaai zich omkerend, schoot hij op de deur aan, rukte ze open en verdween in de donkere avond en de dicht neerplassende regen.

* * *

Drie maanden later kocht Gait Jan Zweerink zich in 't dorp geen „ni'je pette" maar „n'n ni'jen hoo-gen hood", want hij ging trouwen met „ziene olde meid", Grade van Berend van 't Maathuusken.

En de leu op de buurte zeien allemaole, dat Gait Jan 't wal slechter had kunnen doon, en dat dee Grade 't maor wat good eschotene had.

Maor ovver Albert Beurinkhoesman sprak geen mense, want d'r was 'r, met uitzonderinge van Zweerink, neet ene, die wist wat 'r wieders was 'ebeurd en ovver de belofde ni'je pette werd met geen woord 'epraot.

En de pachte van Berend? Die werd om Grade vree escholdene.

1) i'j en ow = je, jij; dee = u, déne = uw. 2) met vrouw en kinderen. 3) Verplichte werkdagen bij den verpachter, volgens oud gebruik. 4) nesten, moeiten. 5) kruiwagen. 6) in de regel nog al vindingrijk. 7) erfboom. 8) keuken. 9) ruzie, twist. 10) ouderdom. 11) moeder. 12) deksel. 13) neem een stoel en ga zitten. 14) pruimen. 15) zanikster. 16) Nu zal mijn bezoeker wel gauw met z'n moeilijkheden voor de dag komen. 17) dienen.

